

* "Environment" শব্দটো ফ্ৰান্স শব্দ "Environ" শব্দৰ পৰা আহিছে, যাৰ অৰ্থ হৈছে - Surrounding in which we are living, অৰ্থাৎ আমি জীয়াই থকা চাৰিওফালৰ অঞ্চল।

* পৰিবেশৰ সংজ্ঞা — পৰিবেশ মানে হৈছে আমি জীয়াই থাকিবলৈ আমাৰ চাৰিওফালৰ মিত্যৰ উপাদানৰ সমূহ। সেয়েহে সেয়েহে বা পৰোক্ষভাৱে নিৰ্ভৰ কৰোঁ সেই সকলোবোৰ উপাদানৰ সমষ্টি। এই উপাদান সমূহ জৈৱিক হ'ব পাৰে যেনে জীৱজন্তু, মটু মটুনি, চৰাই, পোক পতংগ বা নিৰ্জীৱ হ'বও পাৰে যেনে পানী, বায়ু, মাটি ইত্যাদি।

* পৰিবেশৰ উপাদান —

① ভৌতিক উপাদান — বায়ু স্তম্ভ, জল স্তম্ভ, জলবায়ু, মাটি, শিলা স্তম্ভ, ধনিক পদাৰ্থ,

② জৈৱিক উপাদান — মটু মটুনি, জীৱজন্তু, ক্ষুদ্ৰ জীৱকুল, আৰু সস্তুহ।

③ সংস্কৃতিক উপাদান — অৰ্থনীতি, মানবসৃষ্টি, সামাজিক আৰু স্বাভাৱিক উপাদান সমূহ পৰিবেশৰ সংস্কৃতিক উপাদানক সূচায়।

পৰিবেশে আমাক কি দিয়ে ?

- ① পৰিবেশে আমাক ~~ক~~ পুৰুষ ব্যৱহাৰমোক্ষ্য আৰু অব্যৱহাৰমুক্ত অব্যৱহাৰমোক্ষ্য দুইধৰণৰ সম্পদ মোক্ষন কৰে। যেনে - কাঠ, বগিচা, বায়ু ইত্যাদি।
- ② পৰিবেশে জীৱনক জীয়াই ৰাখে, পৰিবেশত বিভিন্ন উপাদান যেনে বগিচা, পানী, বায়ু, সূৰ্য ইত্যাদি যাকে যিকোনো জীৱৰ বাবে অপৰিহাৰ্য্য আৰু এই সম্পূৰ্ণে জীৱবৈচিত্ৰ্যক সাধাৰি লয়।
- ③ পৰিবেশৰ বিভিন্ন স্তৰত সম্পূৰ্ণে ইয়াৰ সম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰোতে বা উপাদান কৰোতে বিভিন্ন আৱৰ্জনা ত্যাগ হ'ব পাৰে। পৰিবেশে যিকোনো পৰিবেশত এই সম্পূৰ্ণৰ পৰা বগিচা যকাৰ উপাদান অৱলম্বন কৰে।
- ④ জীৱনৰ গুণাগুণ বৃদ্ধি কৰে। সম্পূৰ্ণে প্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্য সম্পূৰ্ণ বা বন্যজীৱী, পৰ্বত, বনভূমি আদিৰ সৌন্দৰ্য উপভোগ কৰি জীৱনৰ গুণাগুণ বৃদ্ধি কৰে।

পৰিবেশৰ উপাদান (অংশ)

3

সাধাৰণতে পৰিবেশত নিম্নোক্ত উপাদান বা
অংশসমূহ থাকে —

- ① জৈৱিক উপাদান
- ② শৈৱিক বা অজৈৱিক উপাদান
- ③ শক্তি উপাদান

① ⇒ জৈৱিক উপাদানত সকলো জীৱিত বস্তুক
সম্বন্ধি লোৱা হয়, এই উপাদানক আকৌ
কেইবা ভাগত ভগাব পাৰি যেনে —

a) উপাদক (দ্ৰৱ্যজী যেনে স্নেহজীৱী মতৃ,
শৈলসহী, চাৰান বেক্টেৰিয়া)

b) উপভোক্তা (স্বভোজী, স্নেহভোজী, সৰ্বভক্ষী
আৰু স্নাতদেহ আৰু মেলাপচাভোজী)

c) বিশ্লেষক (বেক্টেৰিয়া, ফংগুচ)

② ⇒ শৈৱিক বা অজৈৱিক উপাদানসমূহ অজীৱিত,
যেনে — বায়ু, পানী, সূৰ্যট, জলবায়ু, এই
উপাদানকেইটোক আকৌ তিনিটা বিশেষ ভাগত
ভগাব পাৰি — উষ্ণত্ব, জলস্বত্ব আৰু
বায়ুস্বত্ব

ইয়াৰোপৰি বিজ্ঞানীসকলে জীৱস্বত্ব স্থলিও
এটা অংশ নামকৰণ কৰিছে। য'ত জীৱিত
সকলো উপাদান সমূহৰ পৰা, মতৃ মতৃনি, জীৱদ্ৰৱ্য,
বেক্টেৰিয়া আদি সকলোকে সম্বন্ধি লোৱা হয়।

③ ⇒ শক্তি উপাদানসমূহ হৈছে সৌৰশক্তি, উত্তপন শক্তি,
জলবিদ্যুতিক শক্তি, পাৰমাণৱিক শক্তি ইত্যাদি।

Scopes (পৰিবেশবিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰত)

- ① পৰিবেশবিজ্ঞান অধ্যয়নে আমাৰ পৰিবেশ দিয়া
সমস্যা সম্বন্ধে বাবে সজাগ কৰি তোলে ।
- ② ইয়াৰ দ্বাৰা পৰিবেশজনিত সমস্যা সম্বন্ধে
বিষয়ে জানিবলৈ সুবিধা হয় ।
- ③ পৰিবেশৰ প্ৰতি মানুহৰোৰ সজাগ হোৱাৰ
সহে জনসংগঠনৰ সাজত পৰিবেশ সুৰক্ষাৰ
বাৰে সজাগতা তৈৰি কৰিব পাৰি ।
- ④ পৰিবেশবিজ্ঞান অধ্যয়নে মানুহক পৰিবেশীয়
সমস্যা কৰি পৰিবেশ সুৰক্ষা তথা মান
উন্নতকৰণৰ বাবে ব্যৱস্থা ল'ব পৰাকৈ
সম্মত কৰি তোলে ।
- ⑤ পৰিবেশৰ সমস্যা সম্বন্ধে সন্ধানৰ বাবে
সঠিক পৰিবেশ সন্ধানলৈ প্ৰস্তুতি আৰু কৌশল
নিৰ্ধাৰণ কৰা কৰে ।
- ⑥ এই অধ্যয়নে আমাৰ পৰিবেশৰ সমস্যা
সম্বন্ধে সঠিক ভাৱে বুজাব কৰি বহনক্ষম
উন্নতিৰ দিশে আগুৱাই যাবলৈ সজাগ
কৰে ।

পাৰিবেশবিজ্ঞানৰ গুৰুত্ব (Importance)

(৫)

আমাৰ ~~প্ৰাকৃতিক~~ প্ৰাকৃতিক সম্পদ সম্বন্ধে সীমিত। এই সম্পদক অপৰিকল্পিতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিলে এই সম্পদ সম্বন্ধে বিপদ নাশি আহিব বা পাৰিবেশ প্ৰদূষিত হ'ব। পাৰিবেশ প্ৰদূষিত হ'লে বা বিনষ্ট হ'লে সকলো জীৱিত ~~সকলো~~ বস্তুতে বিপদ নাশি আহিব বা অসুস্থ হ'ব। গতিকে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ৰক্ষা কৰিবলৈ সজাগতা অৰ্জন কৰিবৰ বাবেই পাৰিবেশবিজ্ঞান অধ্যয়ন কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। বৰ্তমান সময়ত এই অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব প্ৰয়োজনীয়তা বৃদ্ধি পাইছে। ইয়াৰ গুৰুত্বসম্বন্ধে এইদৰে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি →

- ১) জৈৱবৈচিত্ৰ্য ৰক্ষাৰ বাবে স্বীকৃতি দিয়ে।
- ২) বনৰক্ষা জৈৱজীৱীৰ বিস্ময় জন দিয়ে।
- ৩) প্ৰাকৃতিক সম্পদ সম্বন্ধে দক্ষতাৰে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ শিকায়।
- ৪) প্ৰাকৃতিক অৱশ্যত জীৱ-জন্তুৰ বা বৈশিষ্ট্য সম্বন্ধে বিস্ময় জনিব পাৰি।
- ৫) স্থানীয়, ৰাষ্ট্ৰীয় বা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় স্তৰত সম্পদক পাৰিবেশৰ সন্মত সম্বন্ধে বিস্ময় জনায় কৰি পাৰিবেশ সুৰক্ষিত সুৰক্ষিত সম্বন্ধে অধিক আশংকা কৰে।

জলবায়ু-পৰিবৰ্তন

দীৰ্ঘলীয়া-সময়ৰ ব্যৱহাৰত পৃথিৱীৰ উষ্ণতা আৰু বতৰৰ পৰিবৰ্তনকেই জলবায়ু-পৰিবৰ্তন বোলে। এই পৰিবৰ্তন প্ৰাকৃতিক হ'ব পাৰে, মানৱ-সৃষ্টি হ'ব পাৰে; বা জৌৱক্ষিয়াৰ পৰিবৰ্তন বা বৃহৎ আন্তঃমিথিৰ উদ্ভীৰনৰ বাবে হ'ব পাৰে। কিন্তু ২৮ শতিকাৰ পৰা আৰম্ভ হোৱা-ঔদ্যোগিক বিপ্লৱৰ বাবে কমলা, তেল বা প্ৰাকৃতিক গেছ আদি জীৱাশ্ম ৰু ইন্ধনৰ দহনৰ ফলত নিদৰে-জলবায়ু পৰিবৰ্তন হৈ হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিলে সেই পৰিবৰ্তনে বৰ্তমান সকলোকে চিন্তিত কৰি ছেলিছে। জীৱাশ্ম ইন্ধনৰ দহনৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা ফ্লেউগেছ মেছ সমূহে সূৰ্যৰ তাপশক্তি পৃথিৱী-পৃষ্ঠৰ চাৰিওফালে আৱৰি-বাধি পৃথিৱীৰ উষ্ণতা বৃদ্ধি কৰিছে।

জলবায়ু-পৰিবৰ্তনৰ বাবে ক্ষয়শীল্য সূক্ষ্ম-ফ্লেউগেছ মেছ সমূহ হৈছে - কাৰ্বন-ডাই অক্সাইড, মিথেন, নাইট্ৰ'চ'ক্সাইড, হাইড্ৰ'ফ্ল'ৰাইড ইত্যাদি।

জৈৱৰ প্ৰাকৃতিক ঘটনাক জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ কাৰণ হিচাপে ধৰিব পাৰি। পৃথিৱীৰ আন্তৰ্জ্বৰ আৰম্ভণিৰ পৰাই বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন আশ্ৰয়স্থিৰৰ উদ্ভিদ উদ্ভাৱন হৈছে, জৌৰ ক্ৰিয়াৰ পৰিবৰ্তনৰ বাবে জৌৰ বিকিৰনৰ পৰিবৰ্তন হৈছে, ~~প্লেট্ট টেক্টনিক~~ Plate tectonics theory স্তত পৃথিৱীৰ স্তলক স্তম্ভৰ চলন হৈছে। এই বিভিন্ন পৰিঘটনা স্তম্ভৰ স্তলত পৃথিৱীৰ জলবায়ুৰ পৰিবৰ্তন হৈছে স্ত বা উষ্ণতাৰ তাৰতম্য হৈছে। কিন্তু বিজ্ঞানীসকলে স্তত স্তোমণ কৰিছে যে বৰ্তমানৰ স্তোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ কাৰণ প্ৰকৃতত এই প্ৰাকৃতিক কাৰণ স্তম্ভৰ পৰিবৰ্তে স্তানবৃষ্টি স্তম্ভৰ স্তম্ভে স্তম্ভৰ স্তম্ভে দেখাৰীয়া। স্তানবৃষ্টি কাৰণ স্তম্ভৰ বাবে জলবায়ু পৰিবৰ্তন হৈছে স্তৰকীয়া হৈছে।

স্তানবৃষ্টি কাৰণ স্তম্ভ

সোৱা 200 বছৰ ধৰি পৃথিৱীৰ উষ্ণতা স্তিদৰে উষ্ণতা বৃদ্ধি হৈছে স্তম্ভৰ স্তল কাৰণ হৈছে স্তিৰ স্তম্ভে স্তম্ভৰ কাৰ্য কল্যাণ। স্তোমৰ পৰিবৰ্তিত স্তি স্তিৰ স্তিৰ বাবে স্তম্ভ স্তম্ভে স্তিৰ স্তিৰ বাবে, বিভিন্ন স্তিৰ স্তিৰ তাপ স্তিৰ কৰিবৰ বাবে বা স্তম্ভৰ ব্যৱস্থাৰ বাবে স্তিদৰে স্তিৰ স্তিৰ কৰা হৈছে এই স্তম্ভে বিলাকৰ বাবে বৰ্তমান পৃথিৱীৰ জলবায়ু স্তি স্তিৰ স্তিৰে পৰিবৰ্তন হৈছে স্তি, স্তি।

① মাজপত ব্যৱস্থা — আমাৰ মাজপতৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা মাটি, ট্ৰাক, ফাৰ্ভ, এৰ'শ্বেন আদি সোৱালীয়া মেৰু নিৰ্মাণৰ মুখ্য উৎস, কিম্বো এই সম্বন্ধত প্ৰেৰালিমাৰ দেশীয় ইন্ধন দহন কৰাৰ ফলত বায়ুয়ন্ত্ৰণে প্ৰচুৰ পৰিমাণে কৰাৰ এই অকাৰ্হিত নিৰ্মাণ হয়।

② বিদ্যুত উৎপাদন — বিদ্যুত উৎপাদনৰ বাবে বহু ক্ষেত্ৰত কমলা, প্ৰাকৃতিক মেৰু বা অন্যান্য জীৱাশ্ম ইন্ধন দহন কৰা হয়। আৰু এই সম্বন্ধ বন্ধ কৰিবলৈ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব লাগে যাতে জীৱাশ্ম ইন্ধনৰ পৰিৱৰ্তে পুৰণি ব্যৱহাৰযোগ্য সঁজুলিৰ উৎস ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

③ কৃষিক্ষেত্ৰ — কৃষিক্ষেত্ৰত উৎপাদন বৃদ্ধিৰ নামত বহুল ভাৱে ৰাসায়নিক সাৰ প্ৰয়োগে বায়ুয়ন্ত্ৰণৰ প্ৰকাৰে এক তৃতীয় অংশ নাইট্ৰ'চ অকাৰ্হিত অধিহাৰা সোমাইছে। শ্বেতি চপোৱাৰ পিছত ~~সৰু~~ অৰ্শিষ্ঠাধিৰি জ্বলাই দিয়াৰ ফলত বায়ুয়ন্ত্ৰণত নাইট্ৰ'চ উৎপাদন কৰে। ইয়াৰ উপৰি ভাৰতে অধিক পৰিমাণে শেৰাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ ফলত নাইট্ৰ'চ নিৰ্মাণ হয়।

④ বনাঞ্চল বিংগন — মেৰুদেশীয় মেৰুৰ অত্যধিক নিৰ্মাণৰ অন্য এক কাৰণ হৈছে পৃথিৱীৰ বনাঞ্চল ~~বিংগন~~ আৰু ফলাফল বিংগন। এই কাৰ্যসমূহে পৃথিৱীৰ উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ অন্য এক কাৰণ

কৰণ মটৰেৰে সঞ্চালন কৰি বন্ধা কাৰ্বনিক্সিন
 কণীটি দিয়াৰ পিচুত বায়ুস্ফুলিমে কাৰ্বন ডাই
 অক্সাইড বিচাপে এৰি দিয়ে । ইয়াৰোপৰি
 মটৰদ্বীন আৰু কণীটে ~~কাৰ্বন~~ অন্তৰ্ভুক্ত ~~কাৰ্বন~~
 কাৰ্বন বাষ্প ~~স্বল্প~~ ময় । মটৰেৰে কণীটি দিয়ে
 বা বিভিন্ন উল্লম্ব নামত কণীটি সন্নিবিষ্ট কৰি
 কাৰ্বনৰেৰে বায়ুস্ফুলিমে ওলাই যায় !

স্বাস্থ্যত জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰভাৱ —

জলবায়ু পৰিবৰ্তনে আমাৰ প্ৰাকৃতিক,
 অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক প্ৰক্ৰিয়া সমূহৰ
 ওপৰত প্ৰভাৱ পেলাইছে । জলবায়ু পৰিবৰ্তনে
 মানৱ আৰ্হুৰ ওপৰত বহু বেয়া প্ৰভাৱ পেলাইছে ।
 ইয়াৰ লগে লগে ক্ষমদ্য বিত্তন ব্যৱস্থা, উদ্যোগিক
 বিত্তন ব্যৱস্থা আৰু কৰ্মনৈতিক বজাৰখনতো
 জলবায়ু পৰিবৰ্তনে প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ পেলাইছে ।

আমাৰ চকুৰ আগতেই কিছুমান ~~পৰি~~ পৰিবৰ্তন
 ইয়া পৰিছে । যেনে কুৰি শতিকাৰ আৰম্ভণিৰ
 পৰা বৰ্তমানলৈকে শৈলকীয় সামৰৰ উচ্চতা
 প্ৰায় ২২ স পৰা ২৪ ডিগ্ৰীসিচাৰ বৃদ্ধি
 পাইছে । ইয়াৰ সুল কাৰণ হৈছে শৈলকীয়
 উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ বাবে মেৰু অঞ্চলৰ হিমবাহ
 সমূহ মলিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে । ফলত
 সামৰৰ উপকূল অঞ্চলৰ বনসমীৰ আশংকা
 বৃদ্ধি পাইছে ।

পৃথিবীৰ বিভিন্ন অঞ্চলত শব্দৰ ব্যৱহাৰ আৰু
 শব্দৰ অধি হৈছে। ইয়াৰ ফলত মানুহৰ অধি
 বিভিন্ন ৰোমে দেখা দিছে আৰু অধিৰ অধি
 বৰ্ধিত। কৰ্মৰ ক্ষেত্ৰৰ ৰোম অধিৰ
 বীজাণুয়ে এনে শব্দৰ পৰিবেশত বৈচিত্ৰ্য
 প্ৰদৰ্শন পেলাব পাৰে। আৰু- ফলস্বৰূপে
 পৰিবেশত শব্দৰ অধিৰ প্ৰতিপত্তি
 প্ৰদৰ্শন পেলাইছে কৰ্মৰ শব্দৰ বৃদ্ধি
 পেলাব বাবে বৰষুণৰ পৰিবেশত
 পৰিবেশত হৈছে। গতিকে ক'ব পাৰি-
 যে ফলস্বৰূপে পৰিবেশত শব্দৰ পৰিবেশ
 আৰু অধিৰ অধিৰ প্ৰতিপত্তি
 পেলাইছে।

ফলস্বৰূপে পৰিবেশত ৰোম কৰাৰ উপায় -

পৃথিবীৰ ফলস্বৰূপে পৰিবেশত শব্দ কৰিবলৈ
 আমি বায়ুমাধ্যমেৰে শব্দৰ পৰিবেশ
 কৰা উচিত অধিৰ প্ৰতিপত্তি কৰাৰ লগত
 বাবে কৰ্মৰ ইয়াৰ দৰম্বা ৰোম কৰি পুনৰ
 ব্যৱহাৰ মোম (Renewable energy) শক্তি
 ব্যৱহাৰ কৰিব লগত। এই শক্তি অধিৰ
 অধি কৰি ৰখা আৰু, অধিৰ ইয়াৰ
 পৰিবেশ বৃদ্ধি কৰি ৰক্ষা কৰিব
 লগত। ইয়াৰ অধি প্ৰদূষণৰ অধি
 কৰি শব্দৰ পৰিবেশত ৰোম কৰি

জলবায়ুৰ প্ৰাকৃতিকভাৱে পৰিবৰ্তন হ'বলৈ দিশেই এই বেয়া প্ৰভাৱবোৰৰ পৰা ৰক্ষা পৰিব।

বহনক্ষম উন্নয়ন আৰু জীৱনশৈলী

জলবায়ু পৰিবৰ্তন হৈছে এক শৈলীকাম-সম্বন্ধীয় যি আমাৰ পৰিবেশ আৰু সমাজক প্ৰভাৱিত কৰিছে। বহনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্য হৈছে জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ প্ৰভাৱ হ্ৰাস কৰা। জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ ৰূপান্তৰ আনন্দক প্ৰভাৱ বোৰ হৈছে - ঘনি অৰক্ষণ, ৰোগ ব্যৱস্থা, সুস্থ আৰু জীৱন-সম্বন্ধীয় মানসিক প্ৰভাৱ অৱনতি।

বহনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্য হৈছে সমাজৰ সামগ্ৰিক উন্নয়ন। এই উন্নয়নে বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যত দুয়োটাৰে সুখৰ লব লাগিব।

পৰিবেশীয় বহনক্ষম উন্নয়ন হৈছে প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ সংৰক্ষণ কৰা, স্থায়ী সম্পদ সম্বন্ধে সচেতনতা বৃদ্ধি, পানী আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সম্বন্ধে জীৱন-শৈলী ৰক্ষা আৰু উন্নয়িত প্ৰকৃতিৰ বাবে সংৰক্ষণ কৰা।

বহনক্ষম উন্নয়নৰ বাবে আমি তলৰ কথা সম্বন্ধে সচেতন হ'ব লাগিব -

- ① স্বতঃস্ফূৰ্ত সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰা - আমি ব্যৱহাৰ বিদ্যুৎ আৰু অপসক্তিৰ স্তৰ উন্নয়ন আৰু জীৱন-শৈলী সৈতে কয়লা, তেল আৰু গেছ, মজিক-আমি যদি ব্যৱহাৰ কৰা ~~বাল্ববোৰ~~ LED ~~হৈ~~ →

বাল্বৰ ঠাইত LED ব্যৱহাৰ কৰা বা সৰু-
বুৰ ব্যৱহাৰ কৰা বিদ্যুতিক সঁজুলি কৰা
energy efficient হয় তেওঁ বহুখিনি
শক্তি বাহি কৰিব পাৰে।

② স্বৰ্ষক শক্তি উৎস অলনি কৰি — আৰ্মি
যদি পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য শক্তিৰ উৎস যেনে
বজাৰ বা সৌৰশক্তি ব্যৱহাৰ কৰা বহুখিনি
শক্তি বাহি কৰিব পাৰে।

③ ওচৰৰ ঠাই গম্বুহীয়ে মাৰমে বহুক বা
মাজীৰ পাৰিবাৰ্গে গ্ৰোভ কঢ়া বা চাইকেলেৰে
অহা যোৱা কৰাৰ অভ্যাস কৰিব লগী লামে।
দূৰনিবৰ্তীয়া মাসাৰ বাবে ৰাজহুৱা ৰাস্তা
বা ট্ৰেইন আদি ব্যৱহাৰ কৰিলে বহু
পাৰিমাণে স্বেচ্ছামূল মেট্ৰ নিৰ্মাণৰ ব্যয়
হৈ।

④ ইলেকট্ৰনিক মানবহনৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি কৰিব
লামে।

⑤ আৰ্মি ব্যৱহাৰ কৰা কম্পোৰ, স্বেচ্ছিক,
আৰু অন্যান্য সামগ্ৰীসমূহ ব্যৱহাৰ কৰোতে
সংৰক্ষণ হৈ লামে মতে এইবিলাক
Reduce, Reuse, Repair আৰু Recycle
কৰিব পাৰে। কিম্বা এইবিলাকৰ উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াৰ
পৰা আৰম্ভ কৰি অন্যান্য লৈকে বহু কৰ্ম
নিৰ্মাণ কৰিব পাৰে। গতিকে সতত ৰাখিব
লগীয়া হৈ — Buy Fewer things

Shop second hand and Repair what we can .

SADIYA COLLEGE